

Dietrich Bonhoeffer, Juli 1944

Bonhoeffer schrijft in een van zijn vele brieven vanuit de cel:

Hier ligt het wezenlijke verschil van het christendom.

Religie verwijst mensen in hun nood naar Gods macht in de wereld, God als deus ex machina.

Maar de Bijbel verwijst de mens naar Gods onmacht en lijden.

Alleen de lijdende God kan helpen.

In het gedicht *Christen en heiden* drukt Bonhoeffer zijn visie poëtisch uit:

*Mensen gaan naar God toe in hun nood,
smeken om hulp, vragen om voorspoed, brood,
redding uit ziekte, verlossing uit schuld en dood.
Zo doet elk mens, elk mens, christen en heiden.*

*Mensen gaan naar God toe in zijn nood,
vinden Hem arm, gehoond, geen onderdak, geen brood,
zien Hem verslonden door zonde, zwakte en dood.
Een christen staat naast God in al zijn lijden.*

*God gaat tot alle mensen in hun nood,
verzadigt lijven en zielen met zijn brood,
lijdt voor christen en heiden aan 't kruis de dood,
en vergeeft ze beiden.*

Heeft God de secularisering gewild?

Uit: Kerknet, Lieve Wouters en Pieterjan Volckaert, 10 jul. 2015 Fout! De

hyperlinkverwijzing is ongeldig. Een christen kan zich behoorlijk eenzaam voelen in deze areligieuze samenleving. Ontdek waarom Dietrich Bonhoeffer de secularisering toejuicht. Er komt een tijd waarin je niet meer over God mag spreken, voorspelde de Duitse theoloog Dietrich Bonhoeffer. Na zijn dood (opgehangen door de nazi's in 1945) zette de secularisering inderdaad nog een heel eind verder door. Zodat heel wat christenen zich eenzaam voelen omdat ze zelfs met hun partner niet kunnen uitwisselen over wat hen diep vanbinnen drijft. Toch noemt Bonhoeffer die evolutie goed.

Stoplapgod is dood

Waar zijn wij als christenen mee bezig als we vechten tegen de secularisering, vraagt Bonhoeffer zich af. Willen we terug naar een tijd van onwetendheid en betutteling? Naar een godsdienst die meer met onderdanigheid dan met navolging te maken had?

Onze kosmische babysit is dood. We staan nu op eigen benen en kunnen God ontdekken zoals Hij echt is.

God is niet de almachtige die de gang van het leven naar zijn hand zet. Hij laat zich niet vinden in instituten die alle antwoorden in pacht menen te hebben. Wie zou hen trouwens nog geloven? De stoplapgod, die eeuwenlang diende als verklaring voor al waar de wetenschap nog niet bij kon, heeft afgedaan.

God leeft enkel door mensen

God redt enkel langs het kruis, stelt Bonhoeffer, *door zichzelf weg te cijferen*. Daarom kiest hij zelf resoluut de kant van de lijdende mens. In zijn tijd betekent dat: de jood die gedeporteerd en uitgeroeid wordt.

Bonhoeffer raadt christenen aan hun leven in te richten alsof God niet bestaat. Hij bedoelt: als een mondige mens, die de volle verantwoordelijkheid opneemt voor zijn keuzes. Klaar om zich te verantwoorden tegenover God.

Voor en met God leven we zonder God. Dietrich Bonhoeffer

Het verschil met andere religies

Bonhoeffer schrijft in een van zijn vele brieven vanuit de cel: *Hier ligt het wezenlijke verschil van het christendom. Religie verwijst mensen in hun nood naar Gods macht in de wereld, God als deus ex machina. Maar de Bijbel verwijst de mens naar Gods onmacht en lijden. Alleen de lijdende God kan helpen.*

Mensen zijn mondiger. Ze rekenden af met een verkeerde voorstelling van God. Dat maakt de blik vrij voor de God van de Bijbel, die door zijn machteloosheid in de wereld macht en ruimte krijgt.

Leven met een machteloze God

Wat wil het zeggen om te leven met een God die zichzelf wegcijfert?

- De ontdekking van het *biggsdeeltje*, ook wel *godsdeeltje* genoemd, doet de stoplapgod weer eens verder uit het zicht verdwijnen. Mondige christenen hoeven geen bedreiging te zien in de vooruitgang van de wetenschap. En evenmin zijn ze gehecht aan een God die de regie van de wereld in handen houdt.
- Ooit bepaalde de kerk de richting die een ethisch debat uitging. Dat is niet langer zo. Het Ierse 'ja' voor het homohuwelijk in mei deed aartsbisschop Diarmuid Martin van Dublin opmerken dat het tijd was voor een reality check in de kerk.
- De eenzaamheid die je kan ervaren omdat je alleen staat met je geloof in een areligieuze omgeving, brengt jou dichterbij Christus aan het kruis. In je eenzaamheid ervaar je tegelijk de nabijheid van God. Daar waar God het minst is, daar is hij net het meest.
- De tijd van *goedkope genade* (Bonhoeffer) is voorbij. Christen zijn is een ernstig engagement. Dat klinkt misschien zwaar, maar het is tegelijk een mooie uitnodiging. Jezus verwoordt het zo: *Mijn juk is zacht en mijn last is licht*. Bonhoeffer zag het christendom evolueren van een religie naar een geloof.